

1. УВОД

Након што је то прва учинила Италија крајем XX вијека, почетком XXI вијека више држава континенталне Европе, међу које спада и БиХ, је радикално измјенило своје кривичнопроцесно законодавство под утицајем англосаксонског кривичног права. У државама континенталне Европе све више преовладава схватање о неминовности измјена традиционалне структуре кривичног поступка и традиционалних кривичнопроцесних начела и у савременом кривичном поступку све важнији постају институти који омогућавају његово скраћење или његов бржи завршетак на основу сарадње осумњиченог, односно оптуженог са органима кривичног поступка. Међу тим институтима се истиче споразум о признању кривице.

Нови кривичнопроцесни закони у БиХ су донијели много новина, али ниједна није закупила толику пажњу стручне, али и лаичке јавности као што је то учинио споразум. Овај институт је донио и бројне дилеме. За многе је он контраверзан кривичнопроцесни институт. Чак се и у САД, гдје се споразум “одوماћио”, дуго воде жестоки спорови о његовој оправданости. Ако тамо, гдје је споразум један од основних стубова кривичног поступка који омогућава рјешавање 90% до 95% кривичних предмета он изазива бројне контраверзе, не треба да чуди постојање многобројних дилема у погледу овог института у БиХ.

Споразум није лако уклопити у кривичнопроцесне системе држава континенталне Европе, па и у наш. Он подрива и ограничава нека традиционална начела кривичног поступка. Бројна су начела и принципи кривичног поступка која споразум може тангирати од којих је већина установљена у интересу оптуженог нпр. начело легалитета кривичног гоњења, истине, правичног суђења, једнаког поступања према оптуженима, претпоставку невиности.

Споразум се јавио у кривичнопроцесном законодавству БиХ 23. 10. 2000. године када је Скупштина Брчко Дистрикта БиХ усвојила нови Закон о кривичном поступку Брчко Дистрикта БиХ којим је први пут на овим просторима уведена могућност за јавног тужиоца да преговара са оптуженим и његовим браниоцем. 24. 01. 2003. године је донесен нови Закон о кривичном поступку БиХ којим је предвиђен споразум. Нови

Закон о кривичном поступку Републике Српске је ступио на снагу дана 01. 07. 2003. године, а нови Закон о кривичном поступку Федерације БиХ дана 01. 08. 2003. године. Оба Закона су у кривични поступак увели споразум.

Дакле, кривичнопроцесни институт споразум о признању кривице је нови институт у кривичнопроцесном законодавству Босне и Херцеговине. Без обзира на многе дилеме које су се јавиле у теорији и пракси у вези са овим институтом он је веома користан за све учеснике у кривичном поступку. Овај институт има и одређене слабости и мане које су највећим дијелом последица његове неправилне примјене. Његове предности превазилазе његове слабости. У ситуацији када је већина судова у Босни и Херцеговини претрпана кривичним предметима и када кривични поступци у многим предметима трају више година овај институт је неопходан и нужан.¹

---

¹ Нпр. у Основном суду у Бањалуци као највећем првостепеном суду у Републици Српској након изјашњења оптуженог да није крив се чека неколико година да почне главни претрес, иако је законски рок за то тридесет дана.